

Szkolne zajęcia logopedyczne

Wskazówki logopedyczne dla Rodziców

Istotnym elementem profilaktyki wad wymowy jest świadomość Rodziców i najbliższego otoczenia dziecka.

1. ZWRÓĆ UWAGĘ NA SPOSÓB ODDYCHANIA DZIECKA. Wdech i wydech przy spoczynku lub milczeniu powinien się odbywać przez nos. Jeśli przy oddychaniu dziecko ma otwartą buzię, powinno Cię to zaniepokoić.

2. BY DOBRZE MÓWIĆ, TRZEBA DOBRZE SŁYSZEĆ. Jeśli musisz powtarzać polecenie lub prośby kierowane do dziecka, sprawdź Jego słuch.

3. MÓWIĄC DO DZIECKA, NIE SPIESZCZAJ FORM WYRAZÓW. Tylko właściwa wymowa i zachowanie poprawnych form gramatycznych dadzą pożądany efekt w postaci prawidłowej wymowy.

4. ZWRÓĆ UWAGĘ NA BUDOWĘ JĘZYKA, WARG, POLICZKÓW, PODNIEBIENIA (miękkiego i twardego) oraz JĘZYK. Jeśli masz wątpliwości co do ich wyglądu, ułożenia, wielkości czy ruchliwości, udaj się do specjalisty po konsultację.

5. UCZ DZIECKO GRYZIENIA od momentu, gdy tylko zaczniesz podawać pokarmy stałe. Gryzienie marchewki, jabłka, skórki od chleba wpływa na prawidłowe połykanie pokarmów, ułożenie zębów i żuchwy oraz prawidłowe ruchy języka.

6. CODZIENNIE CZYTAJ DZIECKU NA GŁOS, przynajmniej 20 minut, dziecko poprawia swoją wymowę, doskonali ją, starając się naśladować to, co słyszy od otoczenia. Dzięki głośnemu czytaniu dorosłego dziecko także wzbogaca swoje słownictwo, ćwiczy pamięć werbalną, zdolność koncentracji uwagi, umiejętność budowania zdań.

7. PODCZAS CZYTANIA NIECH TWOJE DZIECKO OPOWIADA treść ilustracji, naśladuje różne odgłosy (np. szum wiatru, pukanie, odgłosy zwierząt). Wyrazy dźwiękonaśladowcze są doskonałym ćwiczeniem usprawniającym narządy artykulacyjne, przygotowują dziecko do wymowy kolejnych głosek.

8. ZACHĘCAJ DZIECKO DO NAUKI WIERSZY NA PAMIĘĆ. Jest to doskonała forma ćwiczeń utrwalających wyrazistą wymowę.

9. WPROWADŹ DO ZABAWY GIMNASTYKĘ BUZI I JĘZYKA. Ćwiczenia logopedyczne nie muszą być nudne! Niech to będzie zabawa dla Ciebie i dziecka. Dodatkowo będzie to czas, jaki spędzicie razem i to już jest sukces. O tym, jak prowadzić tę gimnastykę, porozmawiaj z logopedą dziecka. On udzieli Ci fachowych wskazówek.

10. ĆWICZENIA WYKONUJcie SYSTEMATYCZNIE. Tylko wtedy przyniosą one oczekiwany efekt. Ćwiczyć można zawsze i wszędzie, nie musi się to odbywać w wyznaczonym, ustalonym czasie. Jest to nawet niewskazane, gdyż dziecko nie powinno traktować takich ćwiczeń jak obowiązku.

ZABURZENIA MOWY U DZIECI W WIEKU SZKOLNYM

Zaburzenia słuchu fonemowego

Zaburzenia syntezy i analizy słuchowej, niedosłuch, głuchota

Nie zwracanie uwagi na wymowę.

Czynniki społeczne - wzorzec słyszany w rodzinie.

Obniżony poziom inteligencji.

Opóźniony rozwój psychomotoryczny dziecka

Anatomiczne uszkodzenia obwodowych organów mowy (aparatus artykulacyjny), przy czym zniekształcenia warg raczej nie powodują dyslalii, ale anomalia w zakresie uzębienia i wady zgryzu mogą powodować zniekształcenia artykulacji głosek zębowych; istotny ze względu na dobrą wymowę jest także stan podniebienia.

Słaba sprawność narządów mowy oraz choroby organiczne systemu nerwowego.

Nie należy mylić wady wymowy z opóźnionym rozwojem mowy.

Przejawia się on w: późnym gaworzeniu, późniejszym wymawianiu pierwszych słów, późniejszym pojawianiu się zdań

Przyczyną mogą być: czynniki wrodzone, opóźnienie rozwoju umysłowego, uszkodzenia centralnego układu ruchowego, słaba pamięć słuchowa, oraz słuch fonematyczny, czynniki dziedziczne, osłabienie uwagi, ogólna sprawność motoryczna wszystkich mięśni (wiąże się z tym również późniejsze niż zwykle siadanie, stawanie i chodzenie). Czasem opóźnienie rozwoju mowy może wynikać z poczucia odrzucenia spowodowanego pojawieniem się młodszego rodzeństwa w domu.

Do najczęściej występujących wad wymowy wymagających interwencji logopedy zaliczamy te o charakterze zniekształcenia brzmienia głosek, oraz wszelkie zastępowanie głosek trudniejszych do wymówienia głóskami łatwiejszymi są to:

Seplenienie (sygmatyzm)- jest to wada wymowy polegająca na nieprawidłowej realizacji głosek zębowych, które w zależności od miejsca artykulacji można podzielić na trzy grupy:

S, z, c, dz - głóski syczące

Š, ž, č, dž -głóski szumiące

Ś, ź, ć, dź - głóski ciszące

Rozróżnia się kilka podstawowych rodzajów seplenienia:

seplenienie międzyzębowe - w czasie wymowy głósek jednego z szeregów, albo wszystkich trzech język wsuwa się między zęby, wada ta nie ustępuje samoistnie, lecz wymaga wielu ćwiczéń z terapeutą.

seplenienie boczne - dotyczy również głósek trzech szeregów, podczas wymowy język ułożony jest niesymetrycznie, dźwiękom towarzyszy nieprzyjemne brzmienie.

seplenienie wargowozębowe - język nie bierze udziału w ich wymowie. Głoski wymawiane są wargami charakterystycznie wysuniętymi do przodu, jak podczas wydychania powietrza.

Przyczynami seplenienia może być: nieprawidłowa budowa narządów mowy, upośledzony słuch, naśladownictwo, nieprawidłowy zgryz oraz niesprawność języka i warg.

Rotacyzm (reranie)

Wada ta polega na nieprawidłowej realizacji głoski r. Przyczyną nieprawidłowej wymowy głoski r może być między innymi budowa anatomiczna języka (np. zbyt krótkie wędzidełko), obniżony poziom słuchu, słaba zdolność koncentracji uwagi na dźwiękach mowy, opóźniony rozwój ruchowy, opóźniony rozwój umysłowy i nieprawidłowe wzorce wymowy z otoczenia dziecka.

Ubezdźwięcznianie

Polega na wymawianiu głosek dźwięcznych bezdźwięcznie bez drgań wiązań głosowych (b-p, w-f, g-k, d-t, ż-sz, z-s, ź-ś, dz-c, dź-ć). Przyczyny bezdźwięczności to: zaburzenia słuchu fonematycznego, słaba motoryka narządów artykulacyjnych- wargi i policzki są wiotkie, mała pojemność klatki piersiowej.

Nosowanie

Głoski nosowe m, mi, n, ni, ę, ą- wymawiane są jak ustne i odwrotnie- ustne z poszumem nosowym. Wyróżnia się nosowanie zamknięte, otwarte i mieszane. Przyczyną nosowania zamkniętego jest niedrożność jamy nosowo- gardłowej na skutek częstych stanów kataralnych, przerostu trzeciego migdałka lub polipów.

Nosowanie otwarte

Spowodowane jest wadami anatomicznymi, takimi jak rozszczepy podniebienia, wargi górnej i zniekształcenia szczęki dolnej oraz krótkie podniebienie. Nosowanie jest wadą wymowy spotykaną rzadziej, nie należy go jednak lekceważyć.

Wadliwa wymowa głosek „k” „g”. Głoski te są zastępowane głoskami t, d. Są one wynikiem nieprawidłowej pracy języka.

Dyslalia całkowita (belkot)

Jest to nieprawidłowa wymowa polegająca na opuszczaniu, zastępowaniu lub deformowaniu prawie wszystkich głosek. Wymowa dzieci z tego rodzaju dyslalią jest prawie w ogóle niezrozumiała.

Jąkanie

Jąkanie to zaburzenie płynności, tempa i rytmu mówienia spowodowane nadmiernym napięciem mięśni oddechowych, fonacyjnych i artykulacyjnych.

Ze względu na występujące objawy wyróżniamy jąkanie:

kloniczne - cechuje się krótkimi zahamowaniami mowy i wielokrotnym powtarzaniem sylab

toniczne - cechuje się dłuższymi zahamowaniami i wielokrotnym powtarzaniem głosek

jąkanie toniczne ze współruchami czyli dodatkowymi ruchami kończyn.

jąkanie właściwe należy jednak rozróżnić od jąkania wczesnodziecięcego, które występuje u dzieci między 3 a 5 rokiem życia na skutek nieukończonego rozwoju psychicznego, małej

sprawności narządów artykulacyjnych, nie dość szybkim kojarzeniem nazwy z pojęciem. Taka dysharmonia między potrzebą wyrażania swoich przeżyć i myśli a możliwościami w tym zakresie występuje u ponad połowy dzieci w wieku przedszkolnym i mija samoistnie po zwiększeniu sprawności w posługiwaniu się mową. Jeśli jednak twoje dziecko skończyło 6 lat i nadal się jąka, zgłoś się do logopedy.

Domowe zabawy logopedyczne.

Jak Rodzice mogą wspierać rozwój mowy swojego dziecka?

Sprawność aparatu oddechowego, słuchowego, artykulacyjnego oraz fonacyjnego warunkuje prawidłowy przebieg procesu nabywania mowy przez dziecko. Poniżej odnajdziecie Państwo zestaw atrakcyjnych ćwiczeń, które przyczynią się do rozwoju wymienionych funkcji. Zaprezentowane ćwiczenia można wplatać w codzienne zabawy już z najmłodszymi dziećmi.

Zabawy oddechowe:

- zabawy z rurką, słomką, wodą: przenoszenie małych elementów papieru/obrazka za pomocą słomki, burza w szklance wody (dmuchanie przez słomkę do wody)
- dmuchanie na papierowe łódeczki w misce z wodą
- zdmuchiwanie kawałka papieru z różnych powierzchni
- zabawy z płomieniem świecy – dmuchamy leciutko, tak by płomień nie zgasł; staramy się zgasić ogień z dużej odległości
- puszczenie baniek mydlanych
- zabawa w wachanie kwiatków
- zabawy z piórkami, wacikami, piłeczkami ping - pongowymi – wyścigi, strzelanie goli do bramki, dmuchanie do celu
- chuchanie w rączki
- chłodzenie gorącej zupy (rączki ułożone na kształt talerza)
- nadmuchiwanie baloników
- dmuchanie na balonik, tak by nie spadł na podłogę
- liczenie na jednym wydechu
- dmuchanie na wiatraczek
- gra na flecie, harmonijce.

Zabawy fonacyjne:

- udajemy odgłos szumiącego wiatru: szszszszszszszszszszsz
- syczącego węża: sssssssssssssssssss
- chuchamy na zmarznięte rączki: chuuu chuuu chuuu
- zabawa w ruszającą ciuchcię: tttt tttt tttt tttt
- studzimy gorącą herbatkę: ffffffff
- zabawa w echo - powtarzanie samogłosek
- naśladujemy odgłosy zwierząt, przedmiotów, maszyn, narzędzi, instrumentów.

Zabawy usprawniające wargi, policzki, język:

- naśladuj stukot kopyt konika uderzając czubkiem języka o podniebienie

- parszaj wargami jak zmęczony konik
- nadymanie policzków – balonik i przebijanie go palcami
- cmokanie
- udawanie ssania cukierka
- huśtawka unosi się do góry, a potem wraca na dół - wysuń język przed zęby i poruszaj nim tak, jakby się huśtał: raz do góry w stronę nosa, raz do dołu w stronę brody
- śpiący lew – naśladowanie ziewania
- zamień język w młotek i uderzaj o dziąsła tuż za górnymi zębami, naśladowując wbijanie gwoździ
- chomik wypycha policzki jedzeniem, a Ty spróbuj wypchnąć policzki językiem, raz z lewej raz z prawej strony
- wyobraź sobie, że Twój język jest żołnierzem na defiladzie: na raz – czubek języka wędruje na górną wargę, na dwa – czubek języka dotyka lewego kącika ust, na trzy – czubek języka na dolną wargę, na cztery – czubek języka przesuwamy do prawego kącika ust
- wysuń obie wargi do przodu, udając ryjek świnki, a następnie połóż na górnej wardze słomkę lub ołówek i spróbuj go jak najdłużej utrzymać
- alpinista wybrał się na wycieczkę w góry: wspina się na sam szczyt: dotknij czubkiem języka do krawędzi zębów dolnych, potem górnych, a na koniec do podniebienia
- glonojad to taka ryba, która mocno przysysa się do ścian akwarium: spróbuj tak jak ona mocno przysaść koniuszek języka do podniebienia naśladowując glonojada
- pędzelek – malowanie pędzelkiem/językiem na podniebieniu różnych kształtów, np. kropelek deszczu, kółeczek
- żyrafa ma długą szyję i wyciąga ją mocno do góry: otwórz szeroko usta i spróbuj wyciągnąć język do góry, najdalej jak potrafisz
- słoń ma długą trąbę i potrafi nią wszędzie dosięgnąć; a czy Ty potrafisz dosięgnąć językiem do ostatniego zęba na górze i na dole, z prawej i lewej strony?
- mycie lub liczenie ząbków (górných i dolnych) za pomocą języka; ruchy języka powinny być precyzyjne, czubek języka dokładnie dotyka każdego ząbka po kolei.

Zabawy słuchowe:

- rozpoznawanie dźwięków otoczenia (np. nagranych)
- odtwarzanie rytmów (wyklaskiwanie, wytupywanie)
- liczenie dźwięków np. uderzeń w bębenek
- wyszukiwanie w pomieszczeniu/na obrazkach przedmiotów rozpoczynających się na wskazaną głoskę
- zabawy z rymami, np. łączenie w pary obrazków, których nazwy się rymują
- dokańczanie rymowanych zdań
- reagowanie np. klaskaniem na wybrany wyraz/sylabę usłyszaną w wypowiedzianym zdaniu
- z której strony dochodzi dźwięk?
- co jest w kubeczku? - wypełniamy plastikowe kubeczki grochem, cukrem, kamykami, monetami – dziecko ma za zadanie zgadnąć, którym kubkiem dorosły potrząsnął
- rozpoznawanie znanych dziecku melodii
- zabawa w sklep - układamy różne przedmioty; dorosły prosi dziecko, aby sprzedało mu wszystkie przedmioty, których nazwa rozpoczyna się daną sylabą, np. ma, bu, la itd.

- co tu nie pasuje? - dorosły rozkłada różne przedmioty/obrazki rozpoczynające się na określoną głoskę, w tym jeden, którego nazwa zaczyna się inaczej niż pozostałe; zadaniem dziecka jest zgadnąć, który nie pasuje
- nauka wierszyków, wyliczanek.

Czas spędzony z dzieckiem podczas ćwiczeń wpłynie nie tylko na jego rozwój mowy , ale także przyczyni się do wzmocnienia poczucia własnej wartości dziecka i pogłębi relacje emocjonalne z rodzicami. Dzieci potrzebują kontaktu z rodzicami bardziej niż nam się wydaje. Gdy widzą zaangażowanie rodzica we wspólną pracę potrafią wykazać się dodatkową aktywnością i zaangażowaniem.

Możemy korzystać z wielu stron internetowych np:

<http://paulabajkarnia.blogspot.com/p/wierszyki-logopedyczne.html>